

Ferdo Roš. V domačih, lahko umljivih besedah razvija svoj program. Volilci ga poslušajo z napeto pozornostjo; zlasti jim ugaja poslančeva obljuba, da se hoče predvsem potegovati za zavarovanje kmetijskih delavcev za starost in onemoglost, da hoče delovati za izboljšanje slovenskega šolstva v naši deželi, za preureditev deželne kmetijske družbe itd. Vsem se bere na obrazih, kako so zadovoljni z možem, ki je kri njihove krvi. — G. dr. Jos. Karlovšek naslika nato s krepkimi besedami krivice, ki se nam gode posebno po Štajerskem. Kadar je treba plačati ali dati sinove za vojsko, takrat se spomni vlada na Slovence, kadar pa bi jim bilo treba dati pravico, takrat jih ne pozna. Kmetijskih, obrtnih in meščanskih šol nočejo dati Slovincem, na drugi strani pa nam zopet očitajo, da nimamo izobrazbe. Dobro je, če zna Slovenec več jezikov, toda če jih zna, naj ne zaničuje svojega materinega jezika, temveč naj se vedno odločno priznava, da je Slovenec. Steber države in posebno steber našega naroda je kmet, iz kmetijskega naroda izhajajo delavci in gospodje; kdor se torej poteguje za slovenski narod, se mora potegovati za kmeta in njegove pravice. V deželnem zboru ne zadostuje samo kričanje, treba je, da je vsak poslanec mož na svojem mestu in predvsem, da ima veliko volilcev za seboj. Zato ne sme ob velitvah nikdo malomarno ostati doma, ampak vsak naj odda glas za našega kandidata, in to je g. Ferdo Roš, župan v Trbovljah. Lepo je videti naše možake, kako z veseljem in navdušenjem poslušajo govornika, in ko predlaga g. nadučitelj Farčnik resolucijo za kandidaturu g. Roša, dvigne se cel gozd rok. Burni živijo-klici spremljajo glasovanje. — K besedi se oglasi nato socialni demokrat Rinaldo. Ker pa takoj v začetku žali ljudstvo, češ, da je nerazsodno in da nima nobenega smisla za resno zborovanje, se mu glasno ugovarja. Zahteva se, naj se mu vzame beseda, grozeče pesti se dvigajo in g. predsednik mora zaključiti shod. Gg. Rinaldo in Čobal pa se imata zahvaliti edino dr. Karlovšku in domačim rediteljem, da nista okusila krepkih slovenskih pestij. Njihovi tovariši pa so bili že poprej popihali, ko so čuli hrup in so pustili govornika na cedilu. To so možje!

Ko so se socialni demokrati odstranili, pričela se je prava narodna veselica. Vrli braslovski pevci in domači ženski zbor so zapeli celo vrsto krasnih pesmi, godba je neumorno svirala in navdušenje je priklopilo do vrha, ko se je dvignil kmetijski mladenič iz braslovške občine in v vznesenih besedah proslavljal narodno zavest in pomen društev, zlasti bralnih, katera so edino sredstvo za kmeta, da se naprej izobražuje. Slišal se je samo en glas, da tako prijetno še ni bilo na Polzeli nikoli.

Naša nemškutarija se je pa poskrila. En sam zapeljan revež se je nekoliko ustil, pa se je smilil vsem. Saj menda razven tistega »heil«, ki ga je klaverno zaklical, ne zna dosti nemških besed. Škoda je le, da ni bilo vojskovodij Edlhoferja in Kunstiča; pa sta že vedela, zakaj ju ni bilo. Bržkone sta računala doma, koliko bo še treba Štorjanov, da se bo skrila pred njimi ta preklicana slovensčina. Joj, kako nas je strah!

Polzelani pa so pokazali, da so res zavedni in odločni slovenski možje, ki se ne dajo odvrniti od svojega naroda. Vsa čast jim in hvala vsem sosedom, ki so jih krepko podpirali. Vsi so izrekli željo, naj bi se kmalu zopet priredil tak shod.

Mlado drevo narodne zavesti je krepko pognalo korenine! Savinječan.

Rusko-japonska vojna.

(Port Artur.)

»Do 24. avg. mora Port Artur pasti!« tako je bil zapovedal japonski cesar v začetku avgusta. In nato so Japonci divje napadali trdnjavo zaporedoma, toda bili so z

ogromnimi izgubami odbiti. Dne 22. avgusta je padlo okoli 12.000 Japoncev. V Port Arturu je baje 36.000 mož in ne 20.000, kakor so Japonci mislili. Trdnjava je tako preskrbljena s streljivom in živežem, da se bo držala še mesece. Pri zadnjih napadih po noči so Rusi nastavili električne reflektorje proti naskakujočim japonskim četam, katerim se je vsled ostrih žarkov tako bliščalo, da niso mogli gledati. Rusi so pa nastavili vse svoje topove proti njim. V trdnjavi imajo Rusi mnogo petroleja. Sestavili so si posebne stroje, ki mečejo petrolej v veliko daljavo ter ga istočasno užgejo. Ti bodo prizadejali Japoncem gotovo mnogo škode. Neki list je izračunal, da morajo izgubiti Japonci od svojih 100.000 mož, katere imajo pred Port Arturjem, najmanj 65.000 predno vzamejo trdnjavo.

Ameriški vojaški poslanik, ki je prišel iz Port Artura dne 14. m. m., je rekel, da je trdnjava dovolj preskrbljena z vsem in da bodo izgubili Japonci najmanj desetkrat več vojakov kakor Rusi, predno bodo zavzeli trdnjavo. General Stesl ima svoje vojaštvo razdeljeno v tri dele. Prvi del je na bojišču, drugi je v rezervi in tretji počiva. Tako ima vedno dve tretjini vojaštva na razpolago.

Na morju.

Iz Vladivostoka se poroča, da je imelo japonsko brodovje v pomorskih bitkah dne 10. avg. velike izgube. Od brodovja admirala Togo sta se potopili dve križarki in dve torpedovki, hudo poškodovana pa je bila ena oklopnica. Od Kamimurovega brodovja pa zelo hudo poškodovani dve križarki, kateri so komaj spravili v bližnjo luko. Da je japonsko brodovje zelo oslabiljeno, razvidno je iz tega, da ruske ladje še vedno križarijo ob korejskem obrežju in jim tega ne more zabraniti.

Na suhem.

Japonci so začeli dne 24. avg. zopet prodirati in sicer od treh strani proti Ljaojanu. Od juga prodira general Oku s 40.000 vojakov, na jugovzhodu general Nodzu s 70.000 možmi in na vzhodu general Kuroki s 100.000 možmi. Vsem trem armadam pa zapoveduje maršal Oyama. Koliko vojakov ima Kuropatkin, se ne ve. Nekateri cenijo 150.000 mož, drugi zopet 300.000 mož. Na jugu so napadli Japonci z veliko silo ruske čete. Dozdaj je trajal boj z malimi presledki. Dne 27. avg. zjutraj so jih pa Rusi odbili, proti 11. uri dop. so jih že celo napadli ter zaprdili v beg. Posebno hud boj je bil na vzhodni strani pri Ančančanu. V noči dne 29. m. mes. so napadli Japonci Ančančan, a so bili z izgubo 500 mož po ljutem boju odbiti. Na desnem krilu pri Tsehu je Tambovski polk branil svoje stališče z izredno hrabrostjo od 1. ure zjutraj do 4. ure popol. Polk je odbil vse navale in štirikrat sam napadel sovražnikova stališča. To so bile samo ruske prednje straže, ki so stale 40 do 50 km od Ljaojana. Glavna ruska moč je v Ljaojanu in soverovzhodno od mesta, kjer so se Rusi močno utaborili ter je Kuropatkin zbral ogromno armado. Tukaj se baje hoče ustaviti japonskemu prodiranju ter se bo bila odločilna bitka.

Nemški vojni poročevalec polkovnik Gedke poroča, da so se Rusi vkljub ugodnemu izidu boja umaknili nazaj na glavno stališče v Ljaojan. Isti poročevalec tudi poroča, s kako strastjo se je bojevalo na obeh straneh. Po noči sta se prišla oba sovražnika z bajonetami. Pri tem so ujeli Rusi nekega japonskega častnika. Da bi pa ne prišel živ v ruske roke, zagnal se je proti neki skali in si razbil glavo, da se je zgrudil takoj mrtev na tla.

Japonci so najeli 800 kitajskih kulijev, ki jim sežigajo mrličje. Nakupili so 10.000 lesenih zabojev, v katere pride pepel sežganih. Nato jih odpošljejo v domovino.

Le še dva meseca in v Mandžuriji bo nastopila mrzla doba, kateri bo jako hitro sledila zima. Najbrže bo, ko nastopi ta doba, tudi za letos končana ta vojska. Mandžurija

po zimi ni pripraven kraj za kretanje vojnih čet. Mraz znaša 30 stopinj, reke zamrznejo in pitno vodo dobe tako, da morajo otajati led. V takih razmerah morajo imeti vojske čete dobra stanovanja, v katerih prezimijo. Cesar ne bosta obe armadi izvršili do začetka novembra, tudi pozneje ne bosta mogli izvesti. Dva meseca imata torej še časa, da izvedeta svoje načrte za to leto.

Dopisi.

Od Malenedelje. (Kmetijska šola.)

Dne 21. avgusta je sklical pri nas načelnik ljutomerskega okrajnega odbora, gosp. Ivan Kukovec, po rani maši stariše in take, ki se za napredno kmetijstvo zanimajo, na kratek razgovor. Ker so slučajno šolske sobe bile prazne, šli smo v šolo, kjer je gospod govornik v jedernatem govoru polagal Malenedeljanom na srce, naj se pobrigajo za ustanovljenje kmetijske šole v ljutomerskem okraju.

V začetku je govornik opozoril na žalostni položaj kmetijskega prebivalstva ter je povdarjal, da še nekoji posamezniki v gmotnem oziru sicer dobro stoje, toda število takih se od leta do leta manjša, namesto da bi se povečevalo. Vzrok temu je v prvi vrsti ta, ker sinovi posestnikov po dovršeni ljudski šoli ne dobivajo na zdravi podlagi urejenega strokovnega znanja. Ljudska šola podaja osnovne nauke, kateri so potrebni vsem stanovom in obema spoloma. Sme se zahtevati od nje torej, da usposobi svoje gojence v čitanju in razumevanju čitanega, v pisanju in koncipiranju priprostih sestavkov, v računanju za vsakdanje življenje, da podaje temeljne nauke iz realij itd. O verstvu tu ne govorim, kajti poklicani so drugi činitelji, kateri imajo v tem prvo besedo.

Ko 14letni deček dobi ljudskošolsko odpustnico, se pa čuti bolj prostega kakor oni, ki ima v žepu zrelostno spričevalo. Zdaj vstopi v strokovni nauk pri svojem očetu, oziroma namestniku. Srečen tisti, ki ima očeta, kateri je uzoren kmetovalec. Takih je silno malo. Tu je treba zamašiti votlino s tem, da se 16 in 17letnim mladeničem da prilika, naučiti se umnega gospodarstva na uzorno urejeni nižji kmetijski šoli. Deželni očetje hočejo na Štajerskem ustanoviti pet nižjih kmetijskih šol. Poučevalo se bo na njih dve zimi zaporedoma po 5 mesecev teoretično, po letu pa praktično. V ljudstvu pa bi se naj za take šole vzbudilo zanimanje, da bi radi volje pošiljali svoje sinove v nje in da bi imelo od njih korist. Vsak stan skrbi za to, da se njegov naraščaj izobražuje in popolnuje, le za izobrazbo kmetijskega naraščaja se je storilo dozdaj vse premalo.

Nameravane kmetijske šole bodo podajale kmetiskim sinovom več strokovnega znanja. Učile bodo kmetijsko kemijo, živalstvo, rastlinstvo, knjigovodstvo, računstvo, zemljepisje, risanje itd. Pa ne samo to. Te šole bodo tudi našo mladino, ki se nahaja v najbolj nevarnih letih človeške dobe, vzgajale. Ni dovolj, če si človek razbistri samo um, srce pa ostane brez kreposti. Izobraženec z bistrim umom, ki je ob enem tudi poštenjak, ta je še le pravi človek. Poštenjak pa da Bogu kar je božjega in cesarju, kar je cesarjevega. On ljubi Boga in bližnjega, pa tudi sam na sebe in na svoje domače ne pozabi. Taka šola mora temeljiti na krščanski podlagi, učni predmet more biti tudi verstvo. Ako zadobi slovensko ljudstvo jamstvo, da se iz kmetijske šole ne bodo vračali njegovi mladeniči kot brezbožniki, potem se z veseljem potegne za ustanovitev take šole v ljutomerskem okraju.

Zbrani poslušalci so gospodu govorniku glasno pritrdjevali ter so ga na koncu prosili, naj na pristojnem mestu izposluje, da se ustanovi v tukajšnjem okraju kmetijska šola.

Slovenjgrader. (Nemška šola.) So nekatere živali n. pr. zajci i. t. d., katere je postavno prepovedano streljati meseca av-